

הזנת פרות יבשות

עופר קרול, "החקלאית"

דוגמה לבלייל יבשות(כאשר רק חלק מהחציר בבליל).

המזון	כמות לטון בליל (ק"ג)
שעורה	40
סובין	81
סויה	110
שחת חיטה	220
תחמיץ חיטה	440
קש חיטה	100
מלח	2
סידנית	3
תרכיז ויטמין A (מליון יחב"ל)	4
יחב"ל	
ס"ה	1,000

ניתן לשלב את החליפה המשקית בין המזונות להרכב הבליל.

הרכב 1 ק"ג חומר יבש.

חלבון, %	14.4
א. נטו, מוגה'קל'	1.39
סידן, גרם	4.3
זרחן, גרם	4.2
חומר יבש גס, %	67
ויטמין A, יחב"ל	11,400

בהתאם לאיכות התחמיץ כ-65%–70 חומר יבש בבליל.

מנה זאת תספק כ-12% חלבון ב-10 ק"ג חומר יבש, ריכוז אנרגיה נטו כ-1.35 מוגה'קלוריות, וויטמין A כ-70,000 יחידות בין-לאומיות. יבשות בוגרות (שמנות) בתחילת היובש תקבלנה רק כ-5 ק"ג חומר יבש בליל יבשות וחציר דגן חופשי להשלמה, (כ-11% חלבון במנה המשולבת).

במידה שיש תא נפרד לממליטות, ניתן להוסיף 1–2 ק"ג חומר יבש בליל יבשות או אפילו כמות דומה של בליל החולבות המקובל במשק.

הרבה תהפוכות עברנו בארץ בחיפוש אחרי הדרך הנכונה להזנת הפרה היבשה. משטר הזנה נכון מצמצם ולעתים אף מונע כליל את התחלואה המטבולית סביב ההמלטה. כולנו יודעים שיש להרבות במזון גס דגני ארוך סיב, אלא שלעתים אנחנו נקלעים למצב בו איכות המזון הגס אינה מספקת ונוצר מחסור בחומרי הזנה, בעיקר בחלבון ופחות באנרגיה, ויש צורך להזריק ויטמינים.

על מנת למלא את החסר התגבש נוהג של השלמת חציר הדגן בבליל הפרות החולבות (2–4 ק"ג/יום/לראש חומר יבש לפי איכות הדגן) ולאחרונה במשקים מסוימים בבליל הפרות הממליטות.

למשק זה מספר בעיות. במרבית המקרים אין איזון במינרלים ובויטמינים. זאת מאחר שכמות הבליל שמוסף לחציר חושבה להשלמת החלבון. שנית, אין בטחון שכמות הבליל המוסף נאכלת שווה בין הפרות השונות.

מהנסיון נראה לי, שיש לחשב בכל משק לפי מקורות המזון העומד לרשותו הרכב בליל יבשות מאוזן, אשר כולו או מרביתו יעורבל בעגלה המערבלת. במשקים רבים קשה לבלול כמויות גדולות של חציר. במקרים אלה צריך לבחון ולהכליל כמה שניתן יותר חציר בבליל, זאת על מנת להאיט את קצב אכילת הבליל, ולהשלים בחציר חופשי לשעות הלילה. ממשק זה יאפשר מתן בליל מאוזן בכמות שונה בין יבשות רזות ושמנות, צעירות ומבוגרות.

משקים שמצליחים לעמוד בקושי הטכני של בלילת כל המזון עשויים לקבל מנה נכונה יותר מאלה המפרידים את החציר מהבליל. במקרים אלה חשוב לשמור עד כמה שניתן על אורך הסיב של המזון הגס.

מנה ליבשות רזות, צעירות והכנה להמלטה: בליל יבשות 6–6.5 ק"ג חומר יבש לראש (כ-10 ק"ג חומר טרי) ובנוסף חציר דגן חופשי כתוספת, בהערכה של כ-4 ק"ג חומר יבש לראש ליום.